

Vleeshal

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 495.000**

Gevraagd subsidiebedrag: € 495.000

Over de instelling

Stichting Beeldende Kunst Middelburg – Vleeshal (hierna: Vleeshal), presenteert experimentele hedendaagse kunst aan een, naar eigen zeggen, zo breed mogelijk publiek en is gevestigd te Middelburg. De bijzondere historische tentoonstellingsruimte inspireert kunstenaars tot het maken van nieuw werk en het doorbreken van bestaande artistieke praktijken. Met ‘Rituals of Care’ als vertrekpunt wil de instelling transitie binnen de kunst bewerkstelligen, en bij bezoekers ‘een openheid voor het veranderlijke’. Vleeshal programmeert tevens een rondreizend tentoonstellingsprogramma op verschillende plaatsen in Middelburg en elders in Nederland en in het buitenland.

Vleeshal positioneert zich als een ruimte die (internationale) kunstenaars ver van de hectiek van de Randstad de mogelijkheid biedt het radicale experiment aan te gaan, en waar lokaal publiek op een laagdrempelige manier met hedendaagse kunst in aanraking komt. Met coproducties met internationale partners, bijdragen van internationale publieke en private fondsen en bezoek van kunstprofessionals van over de hele wereld, etaleert Vleeshal ook haar internationale belang.

Vleeshal beschikt uit het verleden over een collectie hedendaagse kunst, die in bruikleen aan musea in binnen- en buitenland wordt gegeven. Tot de taken vanuit de gemeente behoren subsidieverstrekking aan Middelburgse kunstenaars en het onderhouden van de gemeentelijke collectie inclusief de beelden in de openbare ruimte.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.30 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Beeldende Kunst Middelburg – Vleeshal een subsidiebedrag toe te kennen van € 495.000.

Vleeshal onderscheidt zich met een toonaangevende en internationaal georiënteerde, multidisciplinaire programmering binnen de hedendaagse kunst. De instelling heeft de afgelopen periode goed gefunctioneerd. De inhoudelijke focus, vooral gericht op talentontwikkeling, experiment en internationale programmering, vindt de raad van landelijk en internationaal belang. Met ‘Rituals of Care’ onderzoekt Vleeshal als reactie op de tijdgeest

de 'voorwaarden van samenzijn' door kunst. Collectieve praktijken, 'performances als tentoonstelling' en experimentele tentoonstellingsvormen op het snijvlak van dans, theater, beeldende kunst en literatuur zijn de artistiek- inhoudelijke uitgangspunten. De uniciteit van de tentoonstellingsruimte van Vleeshal daagt daarbij uit tot grootschalige en experimentele installaties.

Coproducties en reizende tentoonstellingen in Middelburg en het buitenland versterken de zichtbaarheid van Vleeshal lokaal en internationaal. Het educatieaanbod wordt georganiseerd in samenwerking met Kunsteducatie Walcheren en naar behoren ingevuld. Wel vindt de raad dat Vleeshal haar doelstelling om een breed publiek te betrekken bij haar experimentele programmering beter moet uitwerken en haar marketing- en communicatiestrategie hiermee in overeenstemming moet brengen.

Vanaf 1 januari 2018 functioneert Vleeshal op basis van het door de gemeente Middelburg goedgekeurde reorganisatieplan richting verzelfstandiging, welke in fasen wordt gerealiseerd. De Governance Code Cultuur wordt in 2021 in overeenstemming gebracht met de verzelfstandigde positie van Vleeshal. Hetzelfde geldt voor uitvoering van de Fair Practice Code waarvoor Vleeshal middelen heeft gereserveerd in de begroting. Binnen de Code Diversiteit en Inclusie verdient het onderdeel 'publiek' nadere uitwerking.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Vleeshal heeft de afgelopen jaren een sterk tentoonstellingsprogramma laten zien met solotentoonstellingen van internationale kunstenaars in Nederland, en kunst speciaal gemaakt of aangepast voor de locatie van Vleeshal. Vaak gingen de exposities gepaard met publicaties die deels in coproductie met buitenlandse uitgevers en collega-instellingen en galeries werden uitgebracht. Eind 2017 werd de programmering in Vleeshal Zusterstraat beëindigd vanwege gemeentelijke bezuinigingen. De daar gehuisveste bibliotheek werd overgebracht naar ZB, Planbureau en Bibliotheek van Zeeland.

Met een in 2015 gestarte rondtrekkende programmering presenteerde Vleeshal jong talent op tijdelijke en onverwachte plekken, zoals Art Rotterdam, Spring Performance Festival in Amsterdam, Wiels in Brussel en The Box Gallery in Los Angeles. Lokaal deed de rondreizende programmering ook veel stof opwaaien met 'Don't Get Lost in the Neighbourhood' (2015 – 2018) en 'Rooms of Now' (2019 – 2020), waarin Middelburgers een kamer in hun huis beschikbaar stelden voor een interventie van een kunstenaar. Met de verfrissende manier van

programmeren hebben veel (jonge) kunstenaars hun talent op speelse wijze kunnen presenteren.

Met 'Rituals of Care' als artistiek uitgangspunt voor 2021 – 2024 nodigt Vleeshal kunstenaars uit die zich bedienen van interdisciplinaire praktijken met elementen als choreografie, alternatieve geneeswijzen en geluidsinstallaties. Hiermee onderzoekt zij 'voorwaarden van samenzijn' als reactie op verlies van zorg en vakmanschap door automatisering, op de heersende angstcultuur rondom lichamelijk contact en vervreemding door digitale communicatie. Het thema 'Rituals of Care' is ontleend aan een serie performances die in 2019 in de Berlijnse Martin Gropius Bau van start ging. Somatische technieken, *queering* en non-conformistische perspectieven worden bij het onderzoek betrokken om te experimenteren met 'radicale vormen van zorg en herstel'. De gekozen thematieken zijn relevant en passend bij deze tijd.

Artistieke speerpunten zijn collectieve praktijken, interdisciplinaire benadering tussen met name de domeinen dans, theater, beeldende kunst en literatuur, 'performances als tentoonstelling' en experimentele tentoonstellingsvormen. Vleeshal is niet de enige instelling die op deze manier invulling geeft aan de hedendaagse praktijk van beeldende kunst. Maar de keuze voor performance en interdisciplinariteit past echter goed bij de geschiedenis van Vleeshal. In combinatie met de uniciteit van de plek is het programma onderscheidend. De raad vindt het interessant dat hiermee de historische relevantie en positie van het gebouw behouden blijft.

Aan deze artistieke uitgangspunten verbindt Vleeshal jaarlijks vier solo-, duo- of groepstentoonstellingen waarvoor een aantal internationale toonaangevende kunstenaars is geselecteerd. In 2021 – 2024 krijgt de rondreizende programmering meer nadruk als een lokaal en internationaal rondreizend tentoonstellingsprogramma. Hiermee stijgt het aantal tentoonstellingen van vijf in 2017 – 2018 naar jaarlijks twaalf in 2021 – 2024.

De raad is vol lof over de ambitieuze programmering. Het artistieke beleid is helder uitgewerkt in het activiteitenprogramma met tentoonstellingen en publicaties en geeft vertrouwen in het realiteitsgehalte van de aanvraag. Met haar onderscheidende positie en standplaats in Middelburg kan Vleeshal met de gekozen thematiek positie innemen in de regio en binnen de sector. Ook de rondreizende tentoonstellingen en de inhoudelijke betrokkenheid bij University College Roosevelt (UCR) dragen hieraan bij.

De bruiklening uit de belangwekkende collectie die Vleeshal in het verleden bijeen heeft gebracht, versterkt haar zichtbaarheid en internationale positionering.

Vernieuwing

Vleeshal werkt voor de vormgeving van haar communicatiemateriaal samen met Werkplaats Typografie in Arnhem. Hiermee en met het betrekken van een *curatorial assistant* bij het tentoonstellingsprogramma voor periodes van twee jaar draagt de organisatie bij aan talentontwikkeling. Een dergelijke inspirerende benadering zou de raad elders vaker toegepast willen zien. Het is ook een mooie opstap voor de betrokken curatoren.

Vleeshal biedt (jonge) kunstenaars met de rondreizende tentoonstellingen een originele mogelijkheid om zich te onderscheiden. Met het project 'Oemoemenoe' – Zeeuws voor 'hoe moeten we nu' – daagt Vleeshal in 2021 – 2022 internationale kunstenaars uit performances en workshops te organiseren met lokale verenigingen en ondernemingen als sportclubs en restaurants. In 2023 – 2024 volgt 'Sister Outsider', een project over de rol van de *outsider*, waarbij de Zeeuwse Bibliotheek is betrokken. Voor de rondreizende programmering in het buitenland zijn de plannen nog niet uitgewerkt. Het valt de raad op dat het rondreizende programma in de aanvraag maar marginaal wordt verbonden aan de visie van Vleeshal. Ook is hij benieuwd naar de effecten op de lokale gemeenschap.

De keuze voor 'Rituals of Care' als thema, en performance als tentoonstelling, is niet uitgesproken vernieuwend. Maar Vleeshal vertrekt met deze artistiek-inhoudelijke benadering wel vanuit de kern van haar missie om experimentele en actuele kunst te laten zien in Zeeland. Hiermee is zij vernieuwend voor de regio en sluit ze bovendien aan bij een internationaal perspectief.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Vleeshal wordt gefinancierd door de gemeente Middelburg, aangevuld met financiering van het Mondriaan Fonds. Terugloop van gemeentelijke subsidie vanaf 2014 bracht de instelling financieel in het nauw met als gevolg een negatief resultaat op de balans in 2017. Per 1 januari 2018 functioneert Vleeshal op basis van het door de gemeente goedgekeurde reorganisatieplan dat over meerdere jaren wordt uitgerold. Door aanpassingen in onder andere het personeelsbestand kon Vleeshal het boekjaar in 2018 positief afsluiten. Wel heeft Vleeshal naar eigen zeggen de afgelopen jaren haar programmering met een te klein team en te weinig middelen uitgevoerd waardoor zij onvoldoende invulling heeft kunnen geven aan de Fair Practice Code.

Vleeshal heeft haar positie weten te stabiliseren en heeft nieuwe ambities geformuleerd om haar team uit te breiden met deeltijdfuncties voor een externe curator, een fondsenwerver en een marketing- en communicatiemedewerker. In de toelichting op de begroting schrijft

Vleeshal middelen te reserveren voor een brede toepassing van de code. Deze stappen zijn in het belang van het functioneren van de organisatie. De raad verwacht dat de instelling het achterstallige onderhoud hiermee binnen afzienbare tijd zal wegwerken. De financieringsmix is de komende periode gevarieerder met bijdragen van private fondsen. Het eigen inkomstenpercentage stijgt mede hierdoor van 5 procent in 2018 naar gemiddeld 8 procent in 2021 – 2024. De raad vindt dit percentage aan de magere kant. Vleeshal beschrijft geen strategie bij tegenvallende inkomsten; een risicoanalyse die opgesteld is met een financieel adviseur wordt niet concreet uitgewerkt.

De sociale dialoog komt beperkt aan bod. Zo wordt uit de aanvraag niet duidelijk of er regelmatig evaluaties met werknemers worden gehouden en of samenwerkingspartners van Vleeshal de Fair Practice Code onderschrijven.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Vleeshal is in 2020 een overeenkomst aangegaan met Kunsteducatie Walcheren (KEW). Gezien haar beperkte capaciteit heeft Vleeshal met het bereik van ruim 1.100 kinderen in 2019 een goede prestatie geleverd, verrijkend voor de regio. Er zijn educatieve programma's voor verschillende niveaus, die in de aanvraag overigens niet nader worden omschreven. De raad moedigt Vleeshal aan om met haar educatieaanbod in 2021 – 2024 een hoger aantal leerlingen te bereiken dan het geraamde aantal van 1.400 jaarlijks.

De samenwerking met de Art and Designafdeling van de University College Roosevelt (UCR) op het gebied van gastcolleges, publieksbegeleiding en onderzoeksstages is relevant en waardevol.

Minder positief oordeelt de raad over de uitwerking van publieksbenadering van Vleeshal. De raad had hier meer visie en inzet willen zien. Met 'Rituals of Care' wil de instelling immers "een openheid voor het veranderlijke" bij bezoekers bewerkstelligen. Het wordt de raad niet duidelijk in hoeverre Vleeshal zicht heeft op de samenstelling van haar publieksgroepen. Hij moedigt de instelling aan hier sterker op te reflecteren en eventueel publieksonderzoek uit te laten voeren. Op het gebied van marketing en communicatie doet Vleeshal het hoogst noodzakelijke. Ook op dit punt verwacht de raad meer inzet van Vleeshal.

Geografische spreiding

Vleeshal is stevig geworteld in Middelburg op velerlei manieren, zoals door uitvoering te geven aan het gemeentelijke subsidiebeleid en uitreiking van de Vleeshal Kunstprijs aan een Middelburgse kunstenaar en door programmering van de lokale rondreizende projecten. Ook zijn er diverse

samenwerkingen, zoals met Kunst- en Cultuurroute Middelburg en ‘Wij zijn de stad’. Vleeshal verwijst expliciet naar de doelstellingen van het *bidbook* ‘Samen in Zee’ van de provincie Zeeland om met een gevarieerd cultureel aanbod aan te sluiten bij de stedelijke kwaliteit van de stad. Vleeshal benoemt haar onderscheidende kwaliteiten ten opzichte van die van het CBK Zeeland en het Zeeuws Museum, maar het wordt niet duidelijk wat de bundeling van krachten oplevert.

Toepassing Fair Practice Code

De toepassing van de Fair Practice Code stond in 2018 onder druk vanwege hoge werkdruk en te weinig middelen. Vanaf 2019 houdt Vleeshal voor 100 procent de ‘Richtlijn kunstenaarshonoraria’ aan voor tentoonstellingen in Vleeshal, maar toepassing ervan gold niet voor het rondreizende programma en het publieksprogramma. De organisatie hoopt met extra gelden in 2021 – 2024 extra personeel te kunnen aantrekken en vanaf 2021 brede opvolging aan de code te geven. De raad heeft begrip voor de door Vleeshal geschetste situatie van de afgelopen periode, maar dringt er bij Vleeshal op aan om de toepassing voortvarend te realiseren. Vanwege de banden met de gemeente Middelburg was het voor Vleeshal niet mogelijk een eigen arbeidsregeling te treffen. Ook hier dient de organisatie stappen te zetten zodra de verzelfstandiging een feit is.

Toepassing Governance Code Cultuur

Vleeshal bevindt zich in een overgangperiode naar een volledig verzelfstandigde positie in 2021. Hiermee worden de banden met de gemeente Middelburg veel losser. Met de voorgenomen statutenwijziging waarin de Governance Code Cultuur gedetailleerd wordt beschreven, loopt de organisatie hierop vooruit. De raad is benieuwd in hoeverre de nieuwe profielschetsen voor de raad van toezicht tegemoetkomen aan diversiteit, een beschrijving hiervan ontbreekt in de aanvraag.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Vleeshal reflecteert uitvoerig op de vier p’s waarbij het onderdeel ‘programma’ leidend is. De programmering is heel divers en inclusief qua thematiek. Het onderdeel ‘publiek’ wordt toegelicht aan de hand van de regionale situatie. Vleeshal beschrijft dat de bevolkingssamenstelling op het platteland nogal homogeen is en dat in Middelburg en de omliggende steden de bevolking minder divers van samenstelling is dan in de Randstad. De raad kan zich hier ten dele in vinden. Hij ziet zeker uitdagingen voor Vleeshal om sociaaleconomische verschillen te belichten en zich meer te verdiepen in aspecten als gender en geaardheid. Dan ontstaan er vanzelf nieuwe inzichten om het bereik te verbeteren. Ook meent de raad dat het verleden van Zeeland dat sterk is verweven met de geschiedenis van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) en de West-Indische Compagnie (WIC) een rol speelt in de samenleving. Onderzoek naar de

geschiedenis van deze beide ondernemingen ruimt ook plaats in voor nasporing van betrokkenheid bij slavernijtransporten. Hieraan besteedt Vleeshal aandacht in themabijeenkomsten met URC. De thematiek biedt echter kansen om het onderwerp ook breder aan de orde te stellen.